పరస్పరం

వి. రాజరామ మోహనరావు

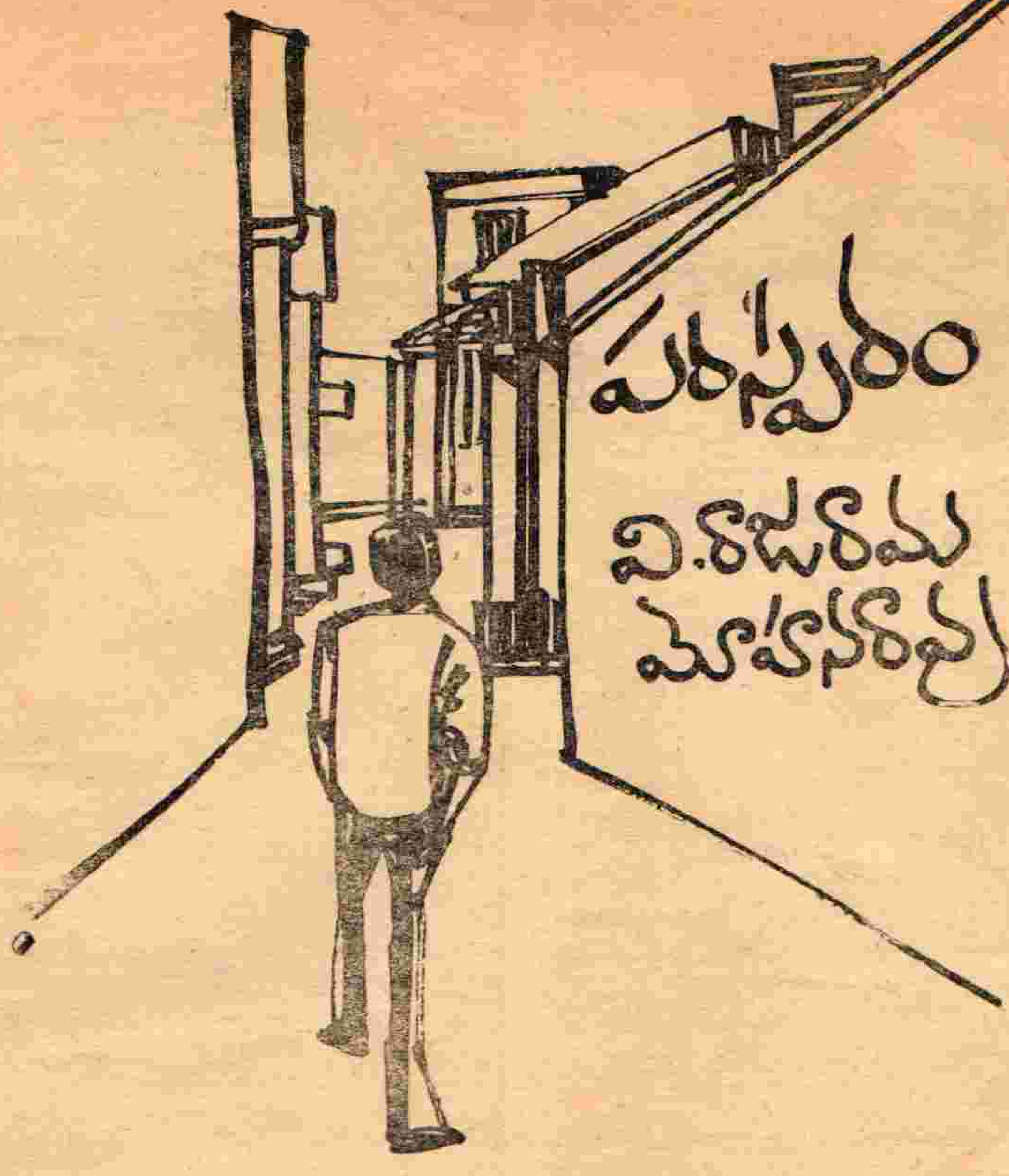

ముందు అనుకోకుండా అకస్మాత్తుగా తగిలిన ప్రయాణం అది రాఘవరావుకి.

అంతకు ముందురోజు సాయంత్రం ఏం తోచక డాబామీద పచార్లుచేస్తుంటే... గాలిలో తేలొచ్చి ఎక్కడ్నించో దూరం నుంచి ఆ పాట వినిపించింది. ఆ పాట తాలూకు సంగీతమే తప్ప సాహిత్యం వినపట్టంలేదు. దూరంవల్ల...ఎప్పటిదో చాలా ఏళ్ళనాటి పాతపాట. రాఘవరావు చిన్ననాటి పాట.... ఏలూరు కాలంనాటి పాట....

ఆ పాటతోటే ఏలూరు.... ఏలూరు జ్ఞాపకాలు రాఘవరావుని చుట్టుముట్టాయి.... 'ఏలూరు వెళ్ళొస్తే....' అనుకున్నాడు. అన్ని రకాలుగా అవకాశం కుదరటంవల్ల వెంటనే ప్రయాణం పెట్టుకున్నాడు.

మూడు రోజులు గడిచేటప్పటికే శెలవు విసుగనిపించింది. కావాలని పెట్టిన శెలవు కాదు. ఆఫీసువాళ్ళు బలవంతంగా యిచ్చింది. యింతమంది వుద్యోగులకి యింత శాతం ప్రమోషన్లని లెఖ్ఖకట్టి చేసిన ప్రమోషన్‌వల్ల రాఘవరావు

ఆఫీసరయ్యాడు. ఆఫీసరయ్యాక వో నెల ఎవరిదో లీవ్ వేకన్సీలో పనిచేశాడు. ఆ ఆసామి తిరిగిరావటంతో రాఘవరావుకి ప్లేస్‌లేకుండా పోయింది. శెలవేనా పెట్టు లేదా మరో వూరేనా వెళ్ళన్నాడు. ఒక్క సారి బైటికి వెడితే తిరిగి హెడ్‌ఆఫీసుకి రావటం కష్టం. అందుకే నలభై అయిదు రోజులు శెలవు తీసుకోక తప్పిందికాదు.

తింటం, పడుకోటం, యిల్లు సర్దటం...యిలా మొదటి రెండు రోజులూ గడిపాడు.... మూడో రోజు పూర్తిగా ఖాళీ. నిద్ర కూడా పట్టలేదు. భార్యకి యింటిపని కీళ్ళనొప్పులు.... పిల్లలకి కాలేజీ.... ఎవరిపని ఎవరి సరదాలు వాళ్ళవి.... ఎవరు ఎంతసేపు కూచుని మాట్లాడినా పదిపదిహేను నిముషాలే.... యీ నలభై అయిదు రోజులూ గడపటం ఎలా? అనిపించింది రాఘవరావుకి. ఎవరి తాపత్రయం వాళ్ళది.... కలిసి గడిపే సమయంలేని యీ జీవితం ఏమిటని డిప్రెస్ కూడా అయ్యాడు.

నాలుగో రోజు మరీ బోర్ కొట్టింది. ఆ సాయంత్రం డాబామీద తిరుగుతూం టేనే ఆ ప్రయాణం తట్టింది.

పుట్టి పెరిగిన వూరు ఏలూరు.... అక్కడో యిల్లు కూడా వుండేది. కానీ అవసరానికి రాఘవరావు తండ్రి ఆ యిల్లు అమ్మేయటంతో ఆ వూరితో సంబంధాలు తగ్గిపోయాయి.

హైద్రాబాదులో వుద్యోగం.... బతుకుతో పోటీ ....రకరకాల శ్రమ.... యిల్లు కట్టటం.... పిల్లల భవిష్యత్తు గురించి తాపత్రయపట్టం ఈ రకం హడా విడిలో రాఘవరావు తిరిగి ఏలూరు వెళ్ళ లేదు. వెళ్ళాల్సిన అవసరమూ రాలేదు. కానీ ఆ వూరు మీంచి వెళ్ళినప్పుడల్లా రైల్లోంచే.... ఆ స్టేషన్ ....ఆ కాలేజీ... కనిపించే ఆ రోడ్లు ఎంతో లాలసగా చూసుకునేవాడు.

ఇప్పటికి తిరిగి ఆ వూరు వెళ్ళే అవకాశం వొచ్చింది. ప్రయాణం అనుకున్న మర్నాడే బైలుదేరాడు.

పనేమీ లేదు.... వూరికే వెళ్ళి వూరు చూట్టం.... తెలిసున్నవాళ్ళు ఎవరేనా కని పిస్తే కలుసుకోటం.... అమ్మేసిన యిల్లు.... తిరిగిన వీధులు.... గతం.... వోసారి చూసుకోటం.... అంతే.

అప్పటి స్నేహితులు యింకా అక్కడే వుంటారన్న నమ్మకం లేదు. కేవలం వూరుమీద అభిమానం. ఆ ప్రయాణం చేస్తుంటే చిత్రంగా వుంది రాఘవరావుకి.... తనకి తెలిసున్న వాతా వరణానికి పసివాళ్ళు ఆనందపడినట్లు ఆనందంగా వుంది నలభై ఏడేళ్ళ రాఘవ రావుకి.

'వోపిగ్గా గుర్తు తెచ్చుకోవాలే కానీ .... గతం యిచ్చే అనుభూతీ, తృప్తీ వేరు....' అనుకున్నాడు.

రైల్లో నిద్రపట్టలేదు రాఘవరావుకి. ఏలూరు.... ఆ వీధులు.... కాలవ....

లాకులు.... కాలేజీకి వెళ్ళే దారి.... గోపాలకృష్ణా టాకీస్ సెంటర్.... సిని మాల కోసం పూళ్ళనుంచి బళ్ళు కట్టు కుని మరీ వచ్చే జనం. వాళ్ళ సందడిలో బడ్డీకొట్లో స్నేహితుల్తో తాగిన టీలు.... అర్ధరాత్రి దాటినా తమ వీధిలో అరుగుల మీద కూచుని స్నేహితుల్తో చెప్పుకున్న కబుర్లు.... చిన్నచిన్న సరదాలు.... ఆడపిల్లలు.... వాళ్ళని ఏడిపించే ఎడ్వెం చర్లు.... అన్నీ గుర్తొస్తున్నాయి....

అలాగే గబుక్కున వసంత గుర్తొ చ్చింది.... అంతే రాఘవరావు ఆలోచన ఒక్కసారి ఝల్లుమంది.

'అవును వసంత ఎక్కడుందో.... ఎలా వుందో.... ఒకవేళ ఏలూరులోనే వుందేమో....' అనుకున్నాడు. అలా అనుకుంటుంటే నలభై ఏడేళ్ళ రాఘవ రావు శరీరం వెన్నెముకతోసహా జివ్వు మంది.

ఆనాటి వసంత రూపం ఆలోచన లోకి చొచ్చుకు నొచ్చింది. పొడుగ్గా నిండుగా.... ముఖ్యంగా ఆ కళ్ళు.... నల్లటి ఆ కళ్ళల్లో చిలిపి పొగరుమో త్తనం వుండేది.... ఎంతో పొగరుగా చూసేది వసంత.... అదే వసంతలో గొప్ప ఆకర్షణ.

వసంత వాళ్ళ స్థితి కూడా దానికి అనుకూలంగా వుండేది. ఆ వీధి మొత్తం లోకి వాళ్ళదే బాగా డబ్బున్న యిల్లు. అందదని తెలిసినా వసంతని రాఘవరావు ఆరాధించాడు. ఒకే వీధి అవటంవల్ల ఒకళ్ళింటికి మరొకళ్ళు వచ్చిపోతుండే వారు. సరదాగానే మాట్లాడేది.... వేళా కోళాలు ఆడేది.... ఏడిపిస్తే తిరిగి ఏడి పించేది.

ఓసారి రాఘవరావుని 'నీ జుట్టు చాలా బావుంటుంది' అంది. మరోసారి తెల్లటి బట్టల్లో ఎంతో బావున్నావంది .... అలాగే వోసారి.... 'ఆ ముదురు రంగు డ్రస్సేమిటి.... మునిసిపాలిటీ యూనిఫాంలా.... ఛండాలంగా వుంది' అంది.

త నిష్టమొచ్చినట్టు వీచే గాలిలా వుండేది వసంత. అలాంటి వసంత పెళ్ళయి వెళ్ళిపోయేముందు అన్న మాట మాత్రం రాఘవరావుకి చాలా ఏళ్ళు గుర్తుంది....

"నువ్వంటే ఇష్టమే రఘూ.... కానీ ఎందుకో ధైర్యం చెయ్యలేకపోయాను .... చేసుంటే నీకే దక్కివుండే దాన్ని...." అని.

వసంత అన్న ఆ మాటల్లో ఎన్నో అర్థాలు, మరెన్నో ఆశనిరాశలు స్ఫురించి రాఘవరావు చాలా రోజులు మథనపడ్డాడు. చాలా రోజులు వసంత అన్న ఆ మాటల్నే మననం చేసు కున్నాడు.

'ఆ వసంత యిప్పుడు ఏలూర్లోనే వుంటే.... వుంటే.... అయినా ఎందు

కుంటుంది? అప్పుడే వెళ్ళిపోయిన మనిషి' అనుకున్నాడు.

అలాగే ఆలోచిస్తుంటే వుండే అవకాశం లేకపోలేదని కూడా అనిపించింది రాఘవరావుకి.

'తల్లిదండ్రులకి వసంత ఒక్కత్తే కూతురు. ఆ యిల్లు, ఆస్తి ఆమెకే చెందుతాయి.... భర్తతో కలిసి ఏలూరే వచ్చేసి వుండొచ్చు.... లేకపోతే.... లేకపోతే....'

మరో భయంకరమైన ఆలోచన వొచ్చింది రాఘవరావుకి. ఆ ఆలోచనకి ఉలిక్కిపడ్డాడు. అయినా ఆ ఆలోచన ఆగలేదు. 'ఒకవేళ వసంతకి భర్తపోయి, వైధవ్యం వచ్చుంటే.... వెనక్కి పుట్టింటికి వచ్చేసి వుండొచ్చుగా....'

అంతే ఆ ఆలోచన వెనక చాలా ఆలోచనలొచ్చాయి రాఘవరావుకి. ఆ ఆలోచనలన్నింటికీ సంపూర్ణ స్త్రీగా మారిన వసంత కేంద్రం. ఆనాటి చిలిపితనానికి, పొగరుమోత్తనానికి యీనాడు తోడైన వసంత ఆస్తి, స్వాతంత్ర్యం వాటికి పునాది.

ఒకరోజు లేస్తే ఒకరోజు లేవని భార్య అనారోగ్యం వూహలో మెదిలేటప్పటికి వసంతమీద ఆశ మరింత పెరిగింది రాఘవరావుకి. వూహలు పెరుగుతోన్నా తన ఆలోచనలో వున్న నైచ్యం కొద్దిగా ముల్లులా పొడుస్తూనే వుంది రాఘవరావుని. ఆ ముల్లు పోటుకి వుపశమనంగా తనకి తనే సర్దిచెప్పుకున్నాడు.

'తనంతగా తను పూనుకుని చేస్తున్న తప్పేంలేదు. వసంత ఆ పరిస్థితిలో వుండి అంతా కలిసొస్తేనే. పైగా యిదంతా పూర్తిగా తన స్వార్థంకూడా కాదు. ఆనాటి వసంత ఆశ గురించి కొంత. అన్నీ సవ్యంగా జరిగితే వసంత ఆస్తితో తన పిల్లల భవిష్యత్తు వెయ్యిరెట్లు బాగుచేయచ్చు.'

అలా వూహలు సాగుతుంటే ఎంతో థ్రిల్లింగా వుంది రాఘవరావుకి. ఎంతో సాదాగా, డల్‌గా మారిన జీవితం ఎంతో వుత్సాహంగా, గొప్పగా మారిపోయే అవకాశంలా వుంది యీ వూహ.

తెల్లారుఝామున నాలిగింటికి ఏలూరు చేరాడు రాఘవరావు. లాడ్జిలో రూము తీసుకుని స్థిమితపడేటప్పటికి అయిదయింది. కొంచం అలసటగా వున్నా నిద్రపోవాలనిపించలేదు రాఘవరావుకి.

తెల్లగా తెల్లారటంకోసం, ఆ తర్వాత సూర్యోదయం కోసం, కొత్తరోజు కోసం ఎంతో ఆతృతగా ఎదురుచూశాడు రాఘవరావు.

ఏలూరు వీధులు.... అమ్మేసిన యిల్లు.... స్నేహితుల్తో తిరిగిన రకరకాల స్థలాలు యివన్నీ రాఘవరావు ఆలోచనలోంచిపక్కకు తప్పుకున్నాయి.

వసంత రూపం ఒక్కటే అతని ఆలోచనని పూర్తిగా కమ్ముకుంది.

కూర్చున్న రిక్షా ఆ వీధిలోకి తిరుగు తూంటే గుండె దడదడలాడింది రాఘవ రావుకి. అత్మృతకి వొళ్ళంతా చిరుజ్వరం వచ్చినట్టుంది.

యిల్లు కనపడుతోంది.... అదే యిల్లు.... తనకి బాగా పరిచయం వున్న వసంత యిల్లు....

యింటి ముందు రిక్షా దిగి డబ్బిచ్చాడు.

యిల్లు అలాగే వుంది.... పోతే పైన మరో అంతస్థు వేసినట్టుంది.... నెమ్మదిగా మెట్లెక్కాడు....

వసంత వుందో.... లేదో.... అసలు యింకెవరేనా వున్నారో.... యిదివరకు లేంది ... గుమ్మానికి కాలింగ్ బెల్ వుంది.... బెల్ కొట్టాడు....

తలుపు తెరుచుకోటానికి పట్టిన రెండు నిముషాలు రాఘవరావు మనసులో చెప్పలేనంత అలజడి రేగింది. ఏం

మాట్లాడాలో, ఏం చెయ్యాలో, ఏం జరుగుతుందో వూహా మాత్రంగానేనా తెలియని అలజడి.... అయినా ఏదో వుద్వేగం.... ఏదో అద్భుతం సాక్షాత్కరిస్తుందన్న ఆకాంక్ష....

పదహారేళ్ళ అమ్మాయి తలుపు తీసింది.... తీసి.... "ఏంకావాలండీ...." అంది.

ఏమనాలో తెలియక వో క్షణం తడబడ్డాడు రాఘవరావు.

తడబడి చివరికి.... "చాలా ఏళ్ళ క్రితం వసంతని.... యీ యిల్లు వాళ్ళదే.... ఆవిడ వున్నారేమోనని...." అన్నాడు.

రాఘవరావు అంత తడబడ్డాడు కాని, ఆ అమ్మాలు వెంటనే సమాధానం చెప్పింది.... "ఉన్నారు.... లోపలికి వచ్చి కూచోండి పిలుస్తాను...." అంది.

రాఘవరావుకి మళ్ళీ ఒళ్ళు జలదరించింది. మనిషింతా దూది తరగై గాలిలో తేలుతున్నట్టు ఆ యింట్లోకి నడిచాడు.

ఆ అమ్మాయి లోపలికి వెడుతున్న దల్లా ఆగి.... "ఎవరొచ్చారని చెప్పమంటారు...." అనడిగింది.

"రా ఘ వ రా వు వ చ్చా డ ని చెప్పమ్మా...." అన్నాడు.

రాఘవరావు కూచున్న సోఫాకి ఎదురుగా వసంత తండ్రి ఫోటోవుంది.

రాఘవరావు మనసుకి గొప్ప తృప్తిగా వుంది.... వసంత వుంది....అదొక్కటే తెలుస్తోంది అతని భావనకి.... చెప్పలేనంత వుత్సాహంగా, థ్రిల్లింగావుంది.

లోపల్నించి ఆ అమ్మాయి కన్నా ముందు వసంతే వచ్చింది. రాఘవరావు వూహించినట్టే వుంది.

అదే అందం.... అదే మెరుపు.... అదే చూపు.... పోతే రాఘవరావు వూహకి తగినట్టు భర్తలేకుండా లేదు.... కొట్టొచ్చినట్టు చక్కటి బొట్టుతో మెరిసిపోతోంది.

'నువ్వేనా.... నువ్వే అయ్యుంటావు అనుకున్నాను....' అంది. 'నీ గురించి విన్నాను....' అంది.... 'యీ మధ్యే నీ హైద్రాబాద్ ఎడ్రస్ కూడా తెలిసిందంది....' 'నేనే.... మావారు పిల్లల్తో కలిసి హైద్రాబాద్ వచ్చి నిన్నూ నీ సంసారాన్నీ చూద్దామనుకున్నాను.... నువ్వే వచ్చావు....' అంది.

చెప్పిన కబురు చెప్పకుండా గంటసేపు ఎన్నో కబుర్లు చెప్పింది వసంత.

చిన్నప్పటి మాటతీరే.... చిన్నప్పటి గొంతే.... గతంలో మాట్లాడినంత సూటిగా....స్వచ్ఛంగా అలాగే మాట్లాడుతోంది.... నవ్వుతోంది....

రాఘవరావుకే పిచ్చెక్కినట్టయింది.

వసంతకి వైధవ్యం రానందుకు కాదు....అతని ఆశ, వూహ తల్లకిందులైనందుకు కాదు.... వసంతకీ, తనకీ మధ్య వున్న తేడా తెలిసి.... కొన్ని గంటలేనా అసంబద్ధంగా, అసహ్యంగా

బాబోయ్ గాస్ పొయ్యిలు....

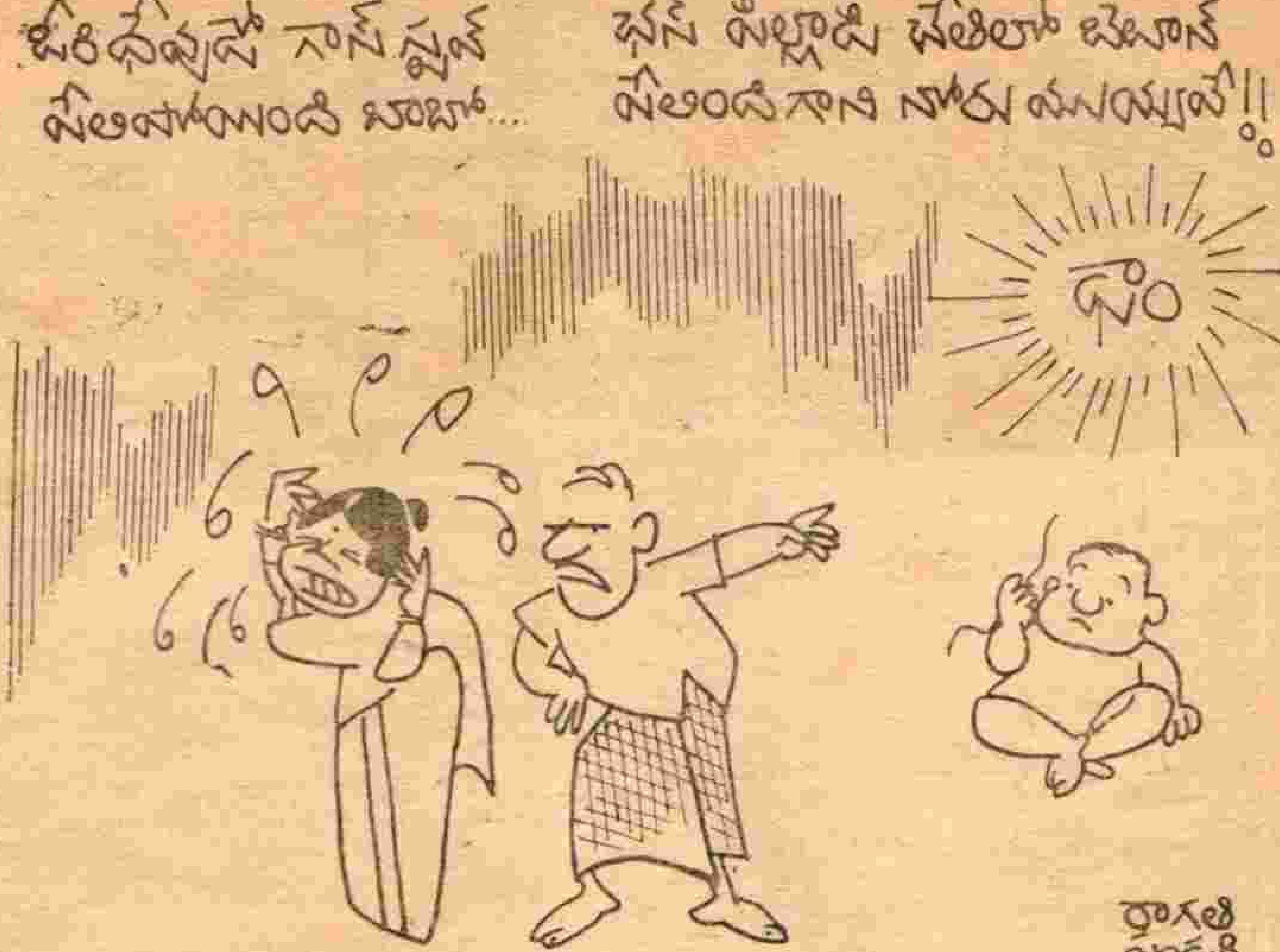

సాధ్యాసాధ్యాలు వూహించకుండా.... తన మనసుని కమ్మేసిన ఆలోచనల్లోని నైచ్యం తెలిసి....

వసంత గలగలా మాట్లాడుతోంది... ఎన్నో ఏళ్ళకి చిన్ననాటి నేస్తం కలిశా దన్న వుత్సాహం ఆమె ప్రతి పలుకు లోనూ వుంది....

తనెక్కడో చాలా అట్టడుగున వున్నట్టుంది రాఘవరావుకి.... వసంతకి వైధవ్యం అన్నదే దారుణమైన ఆలోచన.... అదలా వుంచి వసంతతో యింకేమేమిటో అన్ని వూహలు ఎంత అమానుషం....' అనుకున్నాడు.

ఎంత తొందరగా వీలైతే, అంత తొందరగా వసంత ముందునుంచి, ఆ యింట్లోంచి వెళ్ళిపోవాలనిపించింది రాఘవ రావుకి. అయినా వీలుపళ్లేదు. రాఘవరావు వెడతానన్నా వసంత వెళ్ళనివ్వలేదు. భోంచేసి కానీ వెళ్ళటానికి వీల్లేదంది.

రాఘవరావు మనసుని తొలుస్తూనే వుంది బాధ.... 'ఇదివరకు చిన్నతనంలో తనలో యిలాంటి వూహల్లేవు.... అప్పుడూ వయసులో వున్నాడు.... వసంతా యిప్పటికన్నా అందుబాట్లో వుంది. అయినా తనకి ఎప్పుడూ తప్పుడు ఆలోచన లేదు.... ఆమెమీద యిష్టమే తప్ప.... ఆర్థికంగా అప్పుడు యిప్పటి కన్నా చాలా తక్కువ స్థితిలో వున్నాడు .... అప్పుడు ఆమె డబ్బుమీద ఆశ లేదు.... అప్పుడు లేని దరిద్రం

యిప్పుడు తన్నెందుకు పట్టుకున్నట్టు....'

'అదనపు సుఖంమీద.... యీజీ మనీ మీద ఆశ మనిషికి సహజంగా వుండే బలహీనత.... యిన్నేళ్ళ తన పెరుగుదల, యిన్నేళ్ళ తన జీవితం వాటిని తనలో పెంచాయి అన్నది స్పష్టంగా తెలుస్తోంది రాఘవరావుకి. తన వ్యక్తిగత దోషానికి వెనకున్న సాంఘిక పునాది చూచాయగా తెలుస్తోంది'.

"ఏమిటి రఘూ.... ఎందుకలా డల్‌గా వున్నావు.... ఏదో ప్రమాదం జరిగినట్టు.... ఏం మాట్లాడవేం...." అనడిగింది చివరికి వసంత....

మొత్తం తన మనసులో జరిగిందంతా చెప్పేద్దాం అనుకున్నాడు రాఘవరావు. బరువు దింపుకుందామనుకున్నాడు. ఎలా చెప్పాలా అని మాటల కోసం వెతుక్కుంటున్నాడు.

యీలోగా వసంత.... "నీ కెలా వున్నా, నువ్వు రావటం నా కెంతో ఆనందంగా వుంది రఘూ.... చిన్నతనం స్నేహం.... వెర్రి కోరికలు.... యివన్నీ చేరి మనం కోరుకునేదేమిటి రఘూ.... సంతోషం.... తృప్తి.... పిల్లలు, సంసారం నేను బావున్నాను.... నువ్వు బావున్నావని విన్నాను.... నిన్ను చూశాను.... ఎంతో తృప్తిగా వుంది తెలుసా.... అదే నువ్వో నేనో రోగాలు, బాధలు, చికాకులు వుండి కలిశాం అనుకో.... ఎలా వుంటుంది .... ఒకళ్ళ నొకళ్ళు వోదార్చుకోటం బాధపట్టం.... అదేం లేకుండా యిదెంత హాయి.... మనవాళ్ళు అనుకున్న అనుబంధం బావుండటంకన్నా యింకేం కావాలి చెప్పు" అంది. ఆరోగ్యమైన వసంత ముఖంలో ఆమె మానసిక ఆరోగ్యం మరింతగా వెలుగుతూ కనిపించింది రాఘవరావుకి. ఇరుగూ, పొరుగూ బావుండాలన్న పాత పల్లెటూరి ఆకాంక్షే.... దానికిది మరో రూపం.

తన మనసుని అప్పటివరకూ పట్టుకుని వేధించిన దర్శిద్రం గురించి యింక వసంతకి చెప్పాలనిపించలేదు రాఘవరావుకి. స్నేహితులు, చిన్ననాటి స్నేహితులు పరస్పరం పంచుకోవాల్సిన తృప్తి వేరే వుందనిపించింది.

ఆ తర్వాత వసంతని చూసినా, ఆ సాయంత్రందాకా వసంత భర్త ఆమె పిల్లల్తో కలిసి ఆ యింట్లోనే వున్నా హాయిగా తృప్తిగా వుంది రాఘవరావుకి.